ایران

• چهارشنبه ۲۸ آبان ۱۴۰۴
• ۲۸ جمادی‌الاول ۱۴۴۷
• ۱۹ نوامبر ۲۰۲۵
• سال سی‌ویکم
• شماره ۸۸۹۰
• ۲۰ صفحه
• قیمت در سراسر کشور: ۱۰۰۰۰ تومان

Iran Newspaper
ISSN1027-1449
Keytitle: IRAN (Tehran)
irannewspaper.ir

سرپرست معاونت امور هنری وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی:

جشن نشاط اجتماعی ایرانیان تا نوروز ۱۴۰۵ ادامه دارد

۱۰

استانداران ساحلی ۵ کشور حاشیه خزر در رشت گرد هم آمدند

استان‌های ساحلی اساس اقتصاد دریامحور

۸

خبرنگار اعزامی «ایران» از نشست نخست‌وزیران سازمان همکاری شانگهای در مسکو گزارش می‌دهد

طرح ایران برای رمزارز مشترک

گروه سیاسی - معاون اول رئیس‌جمهور در نشست نخست‌وزیران سازمان همکاری شانگهای از آمادگی ایران برای ایفای نقش فعال در اجرای تحقق اهداف توسعه‌ای سازمان همکاری شانگهای و ابتکاراتی همچون تقویت سازوکارهای مالی مبتنی بر پول‌های ملی، توسعه زیرساخت‌های حمل‌ونقل پایدار و تسهیل تردد کالا و مسافر، تولید محصولات مشترک، ارتقای مراکز نوآوری تحقیقاتی برای توسعه فناوری‌ها و محصولات جدید، تقویت همکاری در حوزه‌های کلیدی همچون اقتصاد دیجیتال و هوش مصنوعی خبر داد. محمدرضا عارف افزود: «جمهوری اسلامی ایران، ایجاد و ارتقای کریدورهای اقتصادی و حمل‌ونقلی را برای تسهیل تجارت، تأمین امنیت زنجیره‌های تأمین، امنیت غذایی، کاهش فقر و افزایش همگرایی منطقه‌ای ضروری می‌داند و در این راستا ایران آماده همکاری برای توسعه کریدورهای ترانزیتی مستقل و ایمن است.» عارف گفت: «جمهوری اسلامی ایران، همواره از چندجانبه‌گرایی واقعی، احترام به منشور ملل متحد و مقابله با سوءاستفاده از نهادهای بین‌المللی حمایت کرده است و ایران معتقد است که امنیت، توسعه و عدالت جهانی تنها از طریق همکاری برابر ملت‌ها و پایان دادن به سیاست تحریم و فشار حاصل می‌شود.»

۳

رئیس جمهوری در جلسه پیگیری اجرای طرح پزشک خانواده:

سلامت مردم خط قرمز دولت است

President.ir

۲

هشدار رئیس مرکز تحقیقات مقاومت میکروبی دانشگاه علوم پزشکی تهران درباره شیوع آنفلوانزا

هنوز به مرحله «پیک» نرسیده‌ایم

۶

گفت‌وگو با کارگردان پرفورمنس موسیقی «هورشید» که در برج آزادی روی صحنه رفت

بازخوانی روایت زنانه از ژرفای شاهنامه

۱۹

در صفحات «اقتصادی» بخوانید

- ردیابی رفتار «نسل زد» در بازار کار | صفحه ۷
- گذشته و آینده پول با نگاهی به چشم‌انداز رمزارزها | صفحه ۹
- جهش تولید میوه‌های گرمسیری در سیستان و بلوچستان | صفحه ۱۴
- نظم نوین اقتصادی؛ دستور کاری برای جنوب جهانی | صفحه ۱۸

سخنگوی دولت:

در مورد نرخ سوم بنزین تصمیمی گرفته نشده است

۲

خانه‌ای برای اهل فرهنگ

گفت‌وگو با غلامرضا امیرخانی رئیس سازمان اسناد و کتابخانه ملی

۱۶

آمریکا، مادورو را به عنوان رهبر یک سازمان تروریستی خارجی طبقه‌بندی کرد

بهانه‌تراشی برای مداخله نظامی در ونزوئلا

تنش میان آمریکا و ونزوئلا با تروریستی نامیدن کارتل «دو لوس سولز» به بالاترین حد رسید. مارکو روبیو، وزیر امور خارجه آمریکا اعلام کرد، کارتل دو لوس سولز، گروهی که آمریکا متهم می‌کند توسط نیکولاس مادورو، رئیس جمهوری ونزوئلا، رهبری می‌شود، از ۲۴ نوامبر به عنوان یک سازمان تروریستی خارجی تعیین خواهد شد.

۵

معاون علمی، فناوری و اقتصاد دانش‌بنیان رئیس جمهور:

هوشمندسازی بندر بوشهر کلید خورد

۱۳

حسب‌جان

گزارش مناظره دانشگاه آکسفورد: خطر منطقه‌ای؟! (۱)

سید عطاءالله مهاجرانی

شش ماه پیش از طرف انجمن دانشجویان اتحادیه آکسفوردoxford-Union، یکی از دانشجویان دوره دکتری برایم پیام فرستاد که آیا می‌توانم در مناظره اتحادیه درباره ایران و اسرائیل شرکت کنم؟ گفتند میهمانان در دو گروه و جهت خواهند بود. طرفداران این موضوع یا سوژه که اسرائیل خطر منطقه‌ای است. در نقطه مقابل کسانی که باور دارند ایران خطر منطقه‌ای است. پیشینه بحث آزاد و یا مناظره‌های اتحادیه آکسفورد را بررسی کردم. دیدم تا کنون دو بار جان بولتون (یک بار در سال ۲۰۱۹ به عنوان مشاورامنیت ملی ترامپ، در دوران ماه عسلش با ترامپ!) رضا پهلوی، دکتر علی انصاری، نرگس محمدی و رعنا رحیم‌پور در نشست اتحادیه شرکت کرده‌اند. قدر مشترک سخنان افراد مزبور ضدیت با نظام جمهوری اسلامی ایران بوده است. همگی در پرده پندار مانده‌اند و گفته‌اند نظام جمهوری اسلامی در آستانه سقوط است. از دید من مواضعشان نه تنها ضد جمهوری اسلامی بلکه ضد ایران هم بوده است. چون به روایت داریوش همایون در این زمانه که یگانگی سرزمینی ایران و وحدت ملی ایرانیان به عنوان یک ملت و کشور در معرض تهدید است، مهم‌ترین مدافع ایران نظام جمهوری اسلامی ایران است. از این رو داریوش همایون در زمان سیطره‌جویی آمریکا و اشغال افغانستان و عراق گفته بود: «فعلاً دموکراسی و آزادی مسأله و پروژه او نیست. حفظ ایران مسأله و اولویت اصلی اوست. ما ملت ایران در این نقطه از جهان شش هزار سال است با هم زندگی کرده‌ایم. اکنون این موجودیت در معرض تهدید است.»

در نقطه مقابل داریوش همایون، رضا پهلوی است که مسأله‌اش به قدرت رسیدن به هر وسیله و با هر پشتوانه و به هر شکل و شمایلی است. برایش حفظ وحدت سرزمینی و ملی ایران اهمیتی ندارد. چنان که در قول و قرار با نتانیاهو به تجزیه ایران با پوشش «ایران فدرال» رضایت داده است. پذیرفته که شاه ایران مرکزی باشد! البته این هم خیال پنبه دانه است. تا آینده ایران هم چیزی مشابه یوگسلاوی تکه پاره شده امروزی شود. مدتی پیش با صراحت تماشایی اقرار کرد که در ۶۵ سالگی «کند ذهن» شده است. پذیرفت که قبلاً ذهنش «کند» بوده و حالا در این موقعیت سنی «کندتر» شده است. بدیهی است اگر «کندتر ذهن» نبود به نتانیاهو متمسک نمی‌شد که به ایران حمله کند.

به نظرم رسید در بحث شرکت کنم. فرصت را غنیمت بشمرم و در مناظره که لزوماً نسبت به تک گویی جذابیت و حساسیت و تأثیر بیشتری دارد، حرف‌هایم را بزنم و بالتبع از نظام جمهوری اسلامی دفاع کنم. اطلاع دادم که موافقم و دعوتنامه رسمی برای شرکت در نشست آکسفورد یونیون با امضای پرزیدنت موسی هراج در روز ۱۴ خرداد ماه (۴ ژوئن) به دستم رسید. گفتم هر وقت سخنرانان در هر دو جهت مشخص شدند، اسامی را برایم بفرستند تا درباره مواضع و پیشینه سخنرانان جست‌وجو و مطالعه کنم. مقالات و یا کتاب‌ها و نیز حضورشان را در فضای مجازی پیگیری کنم. در مناظره می‌بایست جزئیات مواضع طرف مقابل را شناخت و با اشراف در مناظره شرکت کرد. نکته قابل توجهی که ضرورت دارد در همین مقدمه به آن اشاره کنم، سابقه آکسفورد- یونیون است. این نهاد در سال ۱۸۲۳ یعنی ۲۰۲ سال پیش تأسیس شده است. انجمن دانشجویی است. جمع دانشجویان این نهاد را تأسیس کرده‌اند. تا به امروز هم مستقل و پویا و پرتکاپو برقرار مانده است. به عنوان یکی از مشهورترین انجمن‌های دانشجویی مناظره به شمار می‌رود. شخصیت‌های سیاسی و علمی و دانشگاهی درباره مهم‌ترین موضوعات روز در اتحادیه سخن گفته‌اند. تبادل نظر انجام شده است. دانشگاه آکسفورد هم به خود می‌بالد که از جمله قدیمی‌ترین دانشگاه‌های جهان است. آکسفورد در سال ۱۰۹۶ تأسیس شده است. دانشگاه بولونیا در ایتالیا مدعی است که عنوان قدیمی‌ترین دانشگاه جهان از اوست. البته دانشگاه الازهر در قاهره هم ۱۱۸ سال قبل از دانشگاه بولونیا فعالیت خود را به عنوان یک مرکز آموزش علوم دینی آغاز کرده است. بولونیا و آکسفورد نیز همین حال و هوا را در آغاز داشته‌اند. در مورد آکسفورد- یونیون تنها رقیب «اتحادیه دانشجویان دانشگاه کمبریج» کمبریج- یونیون است که هشت سال قبل از آکسفورد یونیون سابقه دارد.

به این نکته از این جهت اشاره و تأکید دارم که تفاوت قابل توجهی در شیوه زندگی و نهادسازی و حکمرانی در غرب و شرق جهان دیده می‌شود. عبرت آموز است. انگلستان به عنوان نمونه‌ای که انقلاب صنعتی از این کشور آغاز شده است. سیطره بر جهان که می‌گفتند خورشید در قلمرو بریتانیای کبیر در عصر ملکه ویکتوریا هیچ‌گاه غروب نمی‌کند! یکی از دلایل و نشانه‌های آن همین رویه حفظ تجربه‌ها و افزایش بر انبوه تجربه‌ها بوده و هست.

در سال ۱۳۹۰ در کشور ما خانه اندیشمندان تأسیس شد. شهرداری هم با در اختیار قرار دادن ساختمان ورشو به این اقدام یاری رساند. بعداً که کشتیبان را سیاستی دگر آمد، گفتند حال و هوای خانه اندیشمندان با خلق و خوی برخی ناسازگار است. خودی نیستند! خانه را تعطیل کردند. پیرمرد مظلومی که شاید سواد هم نداشت، تیشه دستش گرفته بود و تابلوی آجری با خط خوش فیروزه‌ای خانه اندیشمندان را تخریب می‌کرد. فیلمش منتشر شد. نشانه روشنی بر درستی ایده و نظریه همایون کاتوزیان که از جامعه کلنگی سخن گفته است. بدیهی است که در ساحت انسانی نمی‌توان همه افراد را مثل عروسک در یک رنگ و شکل و شمایل ساخت و عرضه کرد. انسان‌ها همواره و تا همیشه نمی‌توانند یکسان باشند. خداوند هم این گونه گونی و یا چند گانگی را به رسمیت شناخته است:

وَلَوْ شَاءَ رَبُّکَ لَجَعَلَ النَّاسَ أُمَّةً وَاحِدَةً وَلَا یَزَالُونَ مُخْتَلِفِینَ ﴿هود: ۱۱۸﴾

«و اگر پروردگار تو می‌خواست، قطعاً همه مردم را امّت واحدی قرار می‌داد، در حالی که پیوسته در اختلافند.»

وقتی نهادی با عنوان خانه اندیشمندان تأسیس می‌شود، ساحت اندیشه ساخت اختلاف نظر و نقد و پرسشگری است.

سال‌ها که بگذرد، کسی نمی‌گوید چرا خانه اندیشمندان تعطیل و تخریب شد؟ کدام طرف مقصر بوده است؟ تعطیل و توقف به نام همه تمام می‌شود. این داستان بر جای می‌ماند که در کشور ما نهادها ماندگار نیستند. اگر احزابی که در دوران مشروطیت در ایران پا گرفتند، باقی مانده بودند. احزابی که در فضای آزادی و شکوفایی نهضت مشروطیت پدید آمدند. احزابی که در انتخابات مجلس اول و دوم هم نقش مؤثر داشتند اما عمرشان به یک دهه نینجامید. به عنوان نمونه:

حزب اجتماعیون عامیون در سال ۱۲۸۴ تأسیس و در سال ۱۲۹۰ تعطیل!

حزب اعتدالیون در سال ۱۲۸۶ تأسیس و در سال ۱۲۹۱ تعطیل!

حزب اتفاق و ترقی در ۱۲۹۰ تأسیس و در ۱۲۹۴ تعطیل!

هر کدام از این سه حزب و نیز دیگر احزاب داستان ویژه خود را دارند. حزب جمهوری اسلامی که بعد از انقلاب در بهمن ماه ۱۳۵۷ تأسیس شد، یک دهه هم نپایید و در خرداد ماه ۱۳۶۶ تعطیل شد.

یادداشت‌های علم را بخوانید تا ببینید در عصر پهلوی دوم انتخابات و احزاب چه داستان تأسف بار مسخره و مضحکی داشته است. رضا شاه که از بنیاد ضد تحزب بود، می‌خواست جامعه ایران را مانند پادگان اداره کند. مثلاً همه بی‌حجاب شوند! شبیه مائو تسه تونگ که می‌خواست چین بزرگ را با یک شکل و رنگ و سلیقه یکسان اداره کند. بر تن زن و مرد چینی یونیفرم یک رنگ و یک شکل و همسان پوشانید. حتی درباره تعداد دکمه‌های یونیفورم هم اظهار نظر می‌کرد. فرمان می‌داد. اگر سر از گور برمی‌داشت و چین امروز را می‌دید! یک روستای فقیر را تحویل داد. امروز چین یک کشور فوق مدرن است. آن یونیفرم‌ها همه به زباله‌دان افکنده شد. از مدل فکری مائو و انقلاب فرهنگی او نیز مانند بیوه مائو یا خود مائو نشانی و اثری نمانده است.

به نظرم ما می‌بایست درباره حفظ تجربه‌ها و هم‌افزایی و ارتقاء و ارتفاع تجربه‌ها بازاندیشی کنیم. بدون توجه به این نکته مهم مانند کسی خواهیم بود که تجربه‌های خود و دیگران را نادیده می‌گیرد و مدام خود را تکرار می‌کند. به روایت شاملو:

ما همچنان دوره می‌کنیم، شب را و روز را
هنوز را

امام علی علیه‌السلام در تفسیر و تبیین عقل، حکمت بسیار فشرده و سنجیده و عمیقی دارند: «العقل حفظ التجارب!» خردمندی نگهبانی و حفاظت از تجربه‌هاست. نهادها وقتی باقی می‌مانند که بتوانند از خود مدارا و تحمل نشان دهند. راه را به روی اندیشه‌های نو نبندند. در اصلاح خود جدی و سخت‌گیر باشند. آکسفورد- یونیون محصول چنین تجربه و تحمل و مدارایی است. با سختگیری و خود حقیقت مطلق پنداری بدیهی است که هر نهاد جوان و شکوفایی امکان بقا پیدا نمی‌کند. در رودخانه‌ها در جایی که بستر رود تنگ و فشار آب زیاد می‌شود، ماهی‌ها کناره می‌گیرند و به دیواره رود نزدیک می‌شوند تا از فشار آب محفوظ بمانند. فشارهای سیاسی و سختگیری هم همین است. افراد فاصله می‌گیرند. نهادها بر جای نمی‌مانند. موقتی بودن و کلنگی شدن یا بودن تبدیل به راه و رسم و یا به قول عبید زاکانی مذهب مختار می‌شود. در رساله اخلاق الاشراف در باب ششم عبید درباره حلم از دو زاویه مذهب مختار و مذهب منسوخ نگریسته است. عدم مدارا و عدم تحمل نشانه فقدان حلم است. بی‌حوصلگی و تحمیل و بی‌تابی موجب می‌شود که از مشروطیت تا کنون احزاب ونهادها در کشور ما چنانکه بایست پا نگرفته است. ما همچنان قرار لازم را در انتخابات پیدا نکرده‌ایم و چون کشتی بی‌لنگر کژ می‌شد و مژ می‌شد! احزاب و نهادها به لحاظ کمّی و کیفی رشد نکرده‌اند.

(ادامه دارد.)

یادداشت

به بهانه حاشیه‌های یک انتصاب در دولت

عبور از اسم‌ها به رسم‌ها

ابراهیم بهشتی
معاون سردبیر

انتصاب اسماعیل سقاب اصفهانی به عنوان معاون رئیس‌جمهور و رئیس «سازمان بهینه‌سازی و مدیریت راهبردی انرژی» با واکنش‌های انتقادی عمدتاً از سوی طرفداران دولت مواجه شده است. منتقدان، انتخاب یک مدیر دولت مرحوم سید ابراهیم رئیسی - که به لحاظ مشی سیاسی متفاوت با دولت چهاردهم بود- را برنتابیده‌اند. سیل انتقادات همزمان که نشان‌دهنده اهتمام طرفداران و حامیان دولت نسبت به تحولات جاری قوه مجریه و قابل تحسین است، این شائبه را دامن زده که مسعود پزشکیان از وعده داده‌شده یا خط مشی ترسیم‌شده برای انتخاب مدیران و همکاران خود عدول کرده است. آیا به‌راستی این انتخاب، نشانه یا مصداق روشن عدول پزشکیان از اصول است؟

رئیس‌جمهوری ۳۱ مرداد ماه سال گذشته و در اولین جلسه هیأت دولت بعد از کسب رأی اعتماد وزرا از مجلس شورای اسلامی، گفته بود: «افراد معرفی‌شده برای معاونت‌ها و مدیریت بخش‌های مختلف دستگاه‌های اجرایی فارغ از قومیت، جنسیت و مذهب، صرفاً بر اساس توانمندی، شایستگی و تعهد به اجرای اسناد کلان انتخاب و منصوب می‌شوند و انتخاب مدیران به هیچ وجه بر اساس رفاقت و انتساب افراد به گروه‌ها یا جناح‌ها انجام نخواهد شد.»

پزشکیان پیش‌تر برای انتخاب وزرا جهت معرفی به مجلس نیز در همین چهارچوب اقدام کرده بود، مضاف بر اینکه با تعیین کمیته‌های تخصصی ذیل شورای راهبری برای اولین بار دایره مشورت‌گیری‌ها و ارزیابی‌ها برای بررسی توانمندی گزینه‌ها را وسیع‌تر و کارشناسی‌تر کرده بود.

از همان روزهای ابتدایی بعد از انتخابات چهارچوب بنیادین رئیس‌جمهوری برای انتخاب همکاران در قوه مجریه، پدیده محرمانه یا پنهانی نبوده است. این چهارچوب مبتنی بر اصول مشخصی همچون تأکید بر شایستگی، تعهد به برنامه‌های کلان و بالادستی کشور و هماهنگی با سیاست‌های دولت بوده است.

وزرای دولت چهاردهم و مدیران ارشد این دولت از دل همین سازوکار انتخاب شده‌اند که اتفاقاً به عنوان یک حُسن در کارنامه دولت چهاردهم شمرده شد و مورد تمجید طرفداران هم قرار گرفت.

در همین کابینه، وزرایی از دولت سیزدهم حضور دارند اما انتخاب اولین استاندار عرب برای استان خوزستان، اولین استاندار کرد اهل سنت برای استان کردستان و اولین استاندار بلوچ اهل سنت برای سیستان و بلوچستان هم از همین رهگذر و البته آنگونه که پزشکیان روایت کرده با کمک و همراهی رهبری معظم انقلاب انجام شده است. بنابر این، این انتخاب‌ها و انتصاب‌ها در چهارچوب اعلام شده رئیس‌جمهوری بوده و به نظر می‌رسد در فقره جدید و انتصاب سقاب اصفهانی هم خرق عادت یا عدول از اصول به وقوع نپیوسته است. چنانکه رئیس شورای اطلاع‌رسانی دولت هم در این باره گفته است که «از مجموع بحث‌ها و جلسات برگزار شده، آقای سقاب اصفهانی و تیم ایشان با توجه به تجربه طولانی که در دولت شهید رئیسی داشتند و همچنین با توجه به جامعیت طرح و ایده‌ای که مطرح کردند، به نوعی مسلط‌ترین گروهی بودند که برنامه جامعی برای حل مشکلات ناشی از ناترازی ارائه کردند.» این توضیح حکایت از آن دارد که سقاب اصفهانی و تیم ایشان تنها گزینه محل توجه نبوده‌اند و از میان گزینه‌ها یا تیم‌های دیگری انتخاب شده است که ارائه طرح و برنامه داشته‌اند.

نکته دیگر که البته جدای از همان چهارچوب اصولی یاد شده و ایده وفاق نیست، اهتمام به این مهم است که ساحت مسائل کلان و ملی کشور را نباید با مسائل جناحی و گروهی پیوند داد. چاره‌اندیشی برای این قبیل امور و ازجمله ناترازی در حوزه انرژی، عزم و اراده‌ای ملی می‌طلبد؛ البته به پیوست برنامه‌ریزی درست، اتخاذ راهکارهای عقلانی و کم‌هزینه‌تر که قابلیت اجرایی هم داشته باشد.

به نظر می‌رسد مسعود پزشکیان با نگاه به همین مورد، تلاش دارد توانمندی همه مجموعه‌های سیاسی و اقتصادی کشور را وارد میدان کند و در حقیقت همه بخش‌ها را در مسئولیت ملی عبور از مشکلات کلان کشور سهیم کند. این سهیم شدن یا اجماع‌سازی قاعدتاً مسیر همراهی و همکاری ارکان تأثیرگذار و ذی‌نفوذ را هموارتر خواهد کرد.

مشخصه مهم چهارچوب انتصابات پزشکیان و همان که در ابتدای راه هم مورد استقبال و تحسین قرار گرفت؛ «عبور از اسم‌ها به رسم‌ها» بود. در این چهارچوب رسم‌ها یعنی برنامه‌ها و توانمندی‌ها بر اسم‌ها یعنی وابستگی‌های جناحی و خانوادگی اولویت دارند.